

Uchwała Nr 58/2021
Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Lublinie
z dnia 16 marca 2021 r.

w sprawie wszczęcia postępowania nadzorczego wobec części uchwały Rady Gminy Niedzwica Duża

Na podstawie art. 61 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 256 z późn. zm.), art. 91 ust. 1 w związku z art. 86 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713 z późn. zm.) oraz art. 11 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 2137) - Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Lublinie

uchwała, co następuje:

wszczyna się postępowanie nadzorcze w celu stwierdzenia nieważności uchwały Nr XXIX/157/21 Rady Gminy Niedzwica Duża z dnia 2 lutego 2021 r. w sprawie uchwalenia Programu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków w Gminie Niedzwica Duża na lata 2021-2025 w zakresie:

- § 5 ust. 2 pkt 3 załącznika Nr 1 do uchwały "Regulamin udzielania dotacji z budżetu Gminy Niedzwica Duża w ramach Programu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków w Gminie Niedzwica Duża na lata 2021-2025" i załącznika Nr 2 do Regulaminu w części "Załączniki" pkt 3,
 - § 6 ust. 3, 4 i 5 załącznika Nr 1 do uchwały "Regulamin udzielania dotacji...", załącznika Nr 2 do Regulaminu w części pkt 2 zdanie drugie, załącznika Nr 3 do Regulaminu w części pkt 3 zdanie drugie i pkt 4, a także pkt 2 załącznika Nr 4 do Regulaminu,
- z powodu naruszenia art. 403 ust. 5 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2020 r. poz. 1219 z późn. zm.), art. 251 i art. 252 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 305) oraz art. 220 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 256 z późn. zm.

UZASADNIENIE

Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Lublinie, po zbadaniu doręczonej 5 marca 2021 r. uchwały, o której mowa w sentencji stwierdziło, że niektóre jej postanowienia w istotny sposób naruszają prawo.

Mocą tej uchwały Rada Gminy Niedzwica Duża ustaliła tryb postępowania w sprawie udzielania z budżetu gminy dotacji celowych na dofinansowanie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków realizowanych na terenie gminy poza obszarem Aglomeracji

Niedrzwica Duża. Zasady udzielania dotacji zostały sformułowane w załączniku Nr 1 do uchwały "Regulamin udzielania dotacji z budżetu Gminy Niedrzwica Duża w ramach Programu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków w Gminie Niedrzwica Duża na lata 2021-2025".

Zgodnie z przepisami art. 403 ust. 5 ustawy - Prawo ochrony środowiska Rada Gminy podejmując tę uchwałę powinna określić zasady udzielania dotacji celowej obejmujące w szczególności kryteria wyboru inwestycji do finansowania lub dofinansowania oraz tryb postępowania w sprawie udzielenia dotacji i sposób jej rozliczenia. Przez "zasady udzielania dotacji" należy rozumieć ogólne i generalne postanowienia określające komu mogą być udzielane dotacje, jakie czynności ma wykonać podmiot ubiegający się o dotację, aby mógł ją otrzymać, a także na jakie zadania dotacja może być udzielona i w jakiej wysokości. Zasady udzielania dotacji to także tryb postępowania w sprawie udzielenia dotacji - sposób postępowania z wnioskiem o udzielenie dotacji, wymagane dokumenty do rozpoznania tego wniosku, forma załatwienia wniosku, a także sposób rozliczenia dotacji.

W § 5 ust. 2 pkt 3 załącznika Nr 1 "Regulamin udzielania dotacji..." zobowiązano składającego wniosek o wypłatę dotacji do dołączenia "zgłoszenia użytkowania przydomowej oczyszczalni ścieków wymaganego przepisami Prawa ochrony środowiska (zgłoszenie na podstawie art. 152 uzyskane w Urzędzie Gminy Niedrzwica Duża)". Stosownie do przepisów art. 220 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 256 z późn. zm.) organ administracji publicznej nie może żądać zaświadczenia ani oświadczenia na potwierdzenie faktów lub stanu prawnego jeżeli znane są one organowi z urzędu lub możliwe do ustalenia przez organ na podstawie m.in. posiadanej przez niego ewidencji, rejestrów lub innych danych. Wymóg złożenia przez składającego wniosek o wypłatę dotacji zaświadczenia o zgłoszeniu użytkowania przydomowej oczyszczalni ścieków uzyskanego w Urzędzie Gminy Niedrzwica Duża narusza powołany wyżej przepis. Ww. dokument został także wymieniony jako jeden z załączników (pkt 3) do załącznika Nr 2 do Regulaminu "Wniosek o wypłatę dotacji w ramach Programu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków w Gminie Niedrzwica Duża na lata 2021-2025".

W § 6 ust. 3 załącznika Nr 1 "Regulamin udzielania dotacji..." Rada Gminy zawarła postanowienia dotyczące kontroli wykorzystania dotacji oraz funkcjonowania urządzeń ustalając, że "W trakcie realizacji programu oraz przez okres 5 lat od daty podpisania umowy Inwestor podda się kontroli poprzez zapewnienie wstępu na nieruchomość objętą dotacją osobom sprawującym nadzór nad realizacją programu (wyłącznie w celu sprawdzenia instalacji)". Zapisy te wykraczają poza zakres kompetencji przyznaných organowi stanowiącemu do stanowienia uchwał na podstawie art. 403 ust. 5 ustawy - Prawo ochrony środowiska, gdyż w świetle tego przepisu organ stanowiący nie ma podstaw do stanowienia przepisów kontrolnych. W ocenie Kolegium RIO byłoby to możliwe tylko wówczas, gdyby upoważnienie takie wynikało wprost z przepisów ustawy - Prawo ochrony środowiska. Oświadczenia dotyczące zobowiązania się do poddania kontroli w trakcie trwania projektu w szczególności poprzez umożliwienie wstępu na działkę, na której prowadzona jest

inwestycja zawarte są także załącznikach do Regulaminu udzielania dotacji: w pkt 4 załącznika Nr 3 "Oświadczenie właściciela nieruchomości" i pkt 2 załącznika Nr 4 "Oświadczenie współwłaściciela nieruchomości".

Rada Gminy Niedrzwica Duża postanowieniem § 6 ust. 4 załącznika Nr 1 "Regulamin udzielania dotacji..." zdecydowała, że "Dotacja podlega zwrotowi wraz z należnymi odsetkami w przypadku:

- 1) likwidacji instalacji przed upływem pięciu lat od daty wypłaty dotacji,
- 2) stwierdzenia, że instalacja została wykonana niezgodnie z obowiązującymi przepisami przez co jej funkcjonowanie może stwarzać zagrożenie dla środowiska,
- 3) stwierdzenia, iż przedstawione dokumenty stanowiące podstawę do wypłaty dofinansowania są niezgodne z prawdą bądź instalacja została wykonana niezgodnie z obowiązującymi przepisami,
- 4) stwierdzenia, iż w okresie pięciu lat od dnia wypłaty dofinansowania oczyszczalnia jest eksploatowana niezgodnie z zaleceniami producenta i obowiązującymi przepisami,
- 5) niewywiązania się z obowiązku zlikwidowania lub trwałego odłączenia po dokładnym oczyszczeniu istniejących urządzeń do gromadzenia ścieków w terminie do 90 dni od daty wypłaty dotacji",

a w ust. 5, że "O obowiązku zwrotu dotacji gmina niezwłocznie powiadomi Inwestora pisemnym wezwaniem wskazując sposób, kwotę i 30 dniowy termin jej zwrotu".

Zdaniem Kolegium RIO Rada Gminy Niedrzwica Duża, podejmując przedmiotową uchwałę na podstawie art. 403 ust. 5 ustawy - Prawo ochrony środowiska, nie została upoważniona do regulowania zasad i terminu zwrotu dotacji. Należy mieć na uwadze, że zasady i terminy zwrotu dotacji niewykorzystanych, pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości albo wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem oraz sankcje z tym związane zostały określone przez ustawodawcę w przepisach art. 251 i art. 252 ustawy o finansach publicznych i nie mogą być one modyfikowane, rozszerzane, ani też regulowane w sposób odmienny. Dotujący, żądając zwrotu dotacji, musi wykazać, że otrzymujący dotację wykorzystał ją niezgodnie z przeznaczeniem lub otrzymał nienależnie albo pobrał w nadmiernej wysokości. Nie jest dopuszczalne, aby na podstawie art. 403 ust. 5 ustawy - Prawo ochrony środowiska wprowadzać w postanowieniach uchwały obowiązek zwrotu dotacji w innych sytuacjach niż wskazane w art. 251 i 252 ustawy o finansach publicznych. Organ stanowiący nie jest uprawniony także do ustalania innych terminów zwrotu dotacji niż te, które zostały określone w przepisach ustawy o finansach publicznych. Oświadczenia dotyczące obowiązku zwrotu dotacji w terminie 30 dni od dnia otrzymania wezwania zostały również zawarte w załącznikach do Regulaminu udzielania dotacji: w pkt 2 zdanie drugie załącznika Nr 2 "Wniosek o wypłatę dotacji w ramach Programu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków w Gminie Niedrzwica Duża na lata 2021-2025" i w pkt 3 zdanie drugie załącznika nr 3 "Oświadczenie właściciela nieruchomości".

Ponadto Kolegium RIO uznało za zbłąd regulację wynikającą z treści załącznika Nr 1 do Regulaminu "Wniosek o udzielenie dotacji w ramach Programu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków w Gminie Niedrzwica Duża na lata 2021-2025" w zakresie wyrażenia

zgody na przetwarzanie danych osobowych w ramach realizacji "Programu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków w Gminie Niedzwica Duża na lata 2021-2025" zgodnie z ustawą z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (tekst jednolity Dz. U. z 2019 r. poz. 1781). Taka zgoda jest niezbędna w sytuacji, gdy obowiązujący przepisy nie przewidują uprawnień do przetwarzania, a w tym przypadku takie prawo wynika chociażby z art. 6 ust. 1 pkt b rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) z dnia 27 kwietnia 2016 r. (Dz. Urz. UE L Nr 119, str. 1). W oparciu o ten przepis przetwarzanie danych jest zgodne z prawem, gdy jest niezbędne do wykonania umowy, której stroną jest osoba, której dane dotyczą, lub do podjęcia działań na żądanie osoby, której dane dotyczą, przed zawarciem umowy. Wymóg wyrażenia zgody, który wiąże się też z możliwością niewyrażenia zgody czy tej jej cofnięcia nie jest zatem konieczny w sytuacji przewidzianej uchwałą.

Kolegium RIO w Lublinie informuje jednocześnie, że w toku postępowania nadzorczego Rada Gminy Niedzwica Duża może, w terminie do 30 marca 2021 r., złożyć na piśmie stosowne wyjaśnienie, bądź dodatkowe informacje, mające istotne znaczenie dla sprawy, a także – uznając przytoczone wyżej racje prawne – może dostosować kwestionowaną uchwałę do obowiązującego prawa.

W dniu 31 marca 2021 r. o godz. 9:45 odbędzie się posiedzenie Kolegium RIO, na którym będzie rozpatrywana sprawa stwierdzenia nieważności części uchwały Rady Gminy Niedzwica Duża, o której mowa w sentencji. Na podstawie art. 15 zzz oraz art. 15 zzzii ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych, posiedzenie to odbędzie się z wykorzystaniem środków porozumiewania się na odległość przy użyciu środków komunikacji elektronicznej (tryb zdalny). Informujemy, że upoważniony przedstawiciel Rady Gminy może wziąć udział w tym posiedzeniu, po uprzednim zgłoszeniu takiej gotowości. Kwestie techniczne związane z ewentualnym udostępnieniem możliwości wzięcia udziału w posiedzeniu Kolegium należy uzgodnić telefonicznie z pracownikiem Izby – p. Andrzejem Kowalskim (nr telefonu 665 602 468). Przebieg posiedzenia będzie utrwalany za pomocą urządzeń rejestrujących obraz i dźwięk.

Wykonanie uchwały powierza się prezesowi Regionalnej Izby Obrachunkowej w Lublinie.

Otrzymuje:

1. Rada Gminy Niedzwica Duża.
2. Wójt Gminy Niedzwica Duża.